Al-Kahf *SURAH 18*

(Grottan) Mecka

Prolog

Det viktigaste att notera om detta kapitel (sūrah) är dess övervägande berättelse om händelser som ägde rum i det förflutna. Först har vi berättelsen om de sovande i grottan, följt av den om mannen med två trädgårdar, och sedan en hänvisning till Adam och Satan. I mitten av suran ser vi vad som hände mellan Moses och den fromme mannen, och i slutet finns en redogörelse om Dhu'l-Qarnayn. Dessa berättelser utgör huvuddelen av suran, och täcker 71 av dess 110 verser. De flesta av de återstående verserna kommenterar berättelserna och beskriver lärdomarna som kan dras från dem. Dessutom innehåller suran några scener från Domedagen och andra hämtade från människans liv för att förklara en idé eller betona ett koncept. I alla dessa ser vi exempel på den koraniska metoden att betona sina idéer genom levande bilder.

Det centrala temat i suran, som alla dess berättelser och idéer relaterar till, är att rena tron från alla främmande koncept. Den syftar till att etablera korrekt och exakt tänkande och resonemang, liksom att fastställa värderingar som är sunda enligt den islamiska trons kriterier.

Att rena tron från främmande koncept bestäms både i början och slutet. suran börjar med dessa verser: "All prisning tillhör Gud, som har skänkt denna bok från höjden till Sin tjänare, och som har säkerställt att den förblir fri från förvrängning, obevekligt rak, avsedd att varna människor för ett strängt straff från Honom och ge de troende som gör goda gärningar det glada budskapet att de ska få en riklig belöning som fortsätter att vara deras för evigt. Vidare varnar den dem som påstår: 'Gud har tagit Sig en son.'"

De har ingen som helst kunskap om Honom, och det hade inte heller deras förfäder. Förfärligt är verkligen detta yttrande som kommer från deras munnar. Inget annat än falskhet uttalar de." (Verser 1-5)

suran avslutas med: "Säg: 'Jag är bara en människa som ni. Det har uppenbarats för mig att er Gud är den Ende och ende Guden. Därför, den som hoppas på att möta sin Herre [på Domens dag], låt honom göra vad som är rätt och i dyrkan som är skyldig till sin Herre inte erkänna någon som partner." (Vers 110) Därmed börjar och slutar suran med att förklara Guds enhet, förkasta alla koncept som associerar partners med Gud, acceptera uppenbarelsen som sann och göra en tydlig och absolut åtskillnad mellan Gud och andra varelser.

suran berör detta tema flera gånger, på olika sätt. När den återger historien om de sovande i grottan, citeras de unga troende som säger: "Vår Herre är himlarnas och jordens Herre. Aldrig ska vi åkalla någon gudom annan än Honom. Om vi gjorde det, skulle vi verkligen ha yttrat en oerhörd förvillelse!" (Vers 14) I kommentaren till deras berättelse säger suran: "Ingen väktare har de utom Honom; och Han ger ingen någon andel i sin styrelse." (Vers 26)

När den berättar historien om mannen med två trädgårdar, citerar suran den troendes argument när han säger till sin vän: "Förnekar du Honom som har skapat dig ur stoft, och sedan ur en droppe

spermier, och till slut format dig till en man? Men för min del, jag tror att Han är Gud, min Herre, och ingen ska associeras med min Herre." (Verser 37-38) I den slutliga kommentaren till denna berättelse säger suran: "Han hade ingen som kunde stötta honom mot Gud, och han kunde inte rädda sig själv. För så är det: allt skydd kommer från Gud, den Sannfärdige. Han är den bästa att ge belöning och den bästa att avgöra utgången." (Verser 43-44)

När suran skildrar en av scenerna från Domedagen, säger den: "En dag ska Han säga, 'Kalla nu på de varelser som ni påstod vara Mina partners!' De ska åkalla dem, men dessa [varelser] kommer inte att svara dem; för Vi ska ha placerat en ofrånkomlig avgrund mellan dem." (Vers 52) Och i kommentaren till en annan scen säger suran: "Tror de icke-troende att de kan ta Mina skapelser som beskyddare mot Mig? Vi har verkligen gjort helvetet redo som en boning för de icke-troende." (Vers 102)

Att etablera klart och korrekt tänkande och resonemang framgår tydligt i förkastandet av påståendena från alla som associerar partners med Gud, eftersom de hävdar sådant de inte vet. De har inga bevis för att bevisa sina påståenden. Suran uppmanar också människorna att endast döma utifrån vad de vet med säkerhet. Det de inte vet, bör de överlåta åt Gud att avgöra. Således har vi i början av suran versen som säger: "Den varnar dem som påstår, 'Gud har tagit till sig en son.' De har ingen som helst kunskap om Honom, och det hade inte heller deras förfäder." (Verser 4-5)

De sovande i grottan citeras som att säga: "Dessa människor har tagit till för att dyrka gudomar andra än Honom, utan att kunna visa något övertygande bevis för sin tro." (Vers 15) När de undrar hur länge de har varit i det tillståndet av sömn, överlåter de frågan till Gud, som har fullständig kunskap om allt: "De sade: 'Er Herre vet bäst hur länge ni har varit här.'" (Vers 19) Berättelsen inkluderar också ett tydligt ogillande av dem som talar om antalet sovare, enbart baserat på gissningar: "Några kommer att säga: 'De var tre, och deras hund var den fjärde.' Andra kommer att säga: 'Fem, och deras hund var den sjätte.' Bara gissningar om det okända. Ännu andra kommer att säga: 'De var sju, och deras hund var den åttonde.' Säg: 'Min Herre vet bäst hur många de var. Få har någon verklig kunskap om dem.' Därför, gå inte in i någon diskussion om dem, förutom om något som är klart, och fråga inte dessa människor om de kan upplysa dig om dem." (Vers 22)

I berättelsen om Moses och den fromme mannen, avslöjar den senare för Moses i slutet hemligheten bakom var och en av hans till synes vilda och orimliga handlingar som Moses hade invänt emot. Han säger till Moses att allt gjordes "genom din Herres nåd. Jag gjorde inget av detta på eget bevåg." (Vers 82) På så sätt hänförs alla frågor och situationer till Gud ensam.

Huvudsyftet med suran är att göra tron till grund för bedömningen av koncept, idéer, praxis och värderingar. Detta visas på olika platser. Alla riktiga och goda värderingar tillskrivs tron och goda handlingar. Varje annan värdering som inte har sin grund i tron är ovärdig, även om den kan verka mycket attraktiv. Allt som verkar fascinerande och vackert i detta liv är avsett som ett test. Allt detta kommer att ta slut: "Vi har gjort allt som finns på jorden till en prydnad för att testa människorna för att se vilka av dem som är bäst i sitt uppförande; och med tiden kommer vi verkligen att reducera allt som finns på den till ökenstoft." (Verser 7-8) Att vara under Guds beskydd är att vara i en vid och bekväm miljö, även om man kan tvingas söka skydd i en smal och karg grotta. Dessa unga troende som övergav sitt samhälle och gick till grottan är klara över sitt syfte: "Nu när ni har dragit er tillbaka från dem och allt som de dyrkar istället för Gud, sök tillflykt i grottan. Gud kan mycket väl sprida Sin nåd över er och göra lämpliga arrangemang för er i era angelägenheter." (Vers 16)

suran riktar sig till Profeten och kräver att han ska vara uthållig och tålmodig, associera sig med dem som tror, och inte fästa någon vikt vid världens prydnader eller till dem som försummar sin plikt gentemot Gud: "Var tålmodig med dem som åkallar sin Herre morgon och kväll, och söker Hans ansikte. Låt inte dina ögon vandra bortom dem i jakt på livets prydnader i denna värld. Betala ingen uppmärksamhet till någon vars hjärta Vi har lämnat i försumlighet från att minnas Oss, för han har alltid följt sina egna begär, och hans fall har gått utöver alla gränser. Säg: 'Sanningen [har nu kommit] från er Herre. Låt den som vill tro på den, och låt den som vill förkasta den.'" (Verser 28-29)

Berättelsen om de två trädgårdarna och deras ägare skildrar hur en troende är stolt över sin tro och värderar den mycket högre än rikedom, status eller lyx. En troende säger sanningen tydligt till sin arroganta vän och tillrättavisar honom för att ha glömt Gud: "Förnekar du Honom som har skapat dig ur stoft, och sedan ur en droppe spermier, och till slut format dig till en man? Men för min del, jag tror att Han är Gud, min Herre, och jag ska inte associera något med min Herre. Om du bara hade sagt när du gick in i din trädgård, 'Vad Gud vill ska ske, för det finns ingen makt utom hos Gud!' Även om du ser att jag har mindre rikedom och färre barn än du, kan det mycket väl vara så att min Herre ger mig något bättre än din trädgård, precis som Han kan släppa lös en katastrof från himlen över din trädgård, så att den blir en hög av kargt stoft eller att dess vatten sjunker djupt ner i jorden, så att du aldrig kommer att kunna hitta det." (Verser 37-41)

Efter att denna berättelse har återgetts, skildrar suran sedan detta jordiska liv och hur det snabbt kan förändras. Rikedom och välstånd ersätts snart av något helt annat: "Framställ för dem en liknelse om livet på jorden: [det är] som vattnet som Vi sänder ner från himlen, och som tas upp av växterna på jorden. Med tiden förvandlas de till torrt strå som vindarna blåser fritt omkring. Det är Gud ensam som har makt över allt." (Vers 45) Detta följs av ett tydligt uttalande som visar skillnaden mellan förgängliga och eviga värden: "Rikedom och barn är prydnader i detta liv: men de ting som består, goda gärningar, är av mycket större värde i er Herres ögon och en mycket bättre källa till hopp." (Vers 46)

Dhu'l-Qarnayn nämns inte i kapitlet för att han är en ängel, utan på grund av sina goda gärningar. När folket som han fann mellan de två bergspassen erbjöd honom pengar för att bygga en barriär för att skydda dem mot Gog och Magog, avböjde han och sade: "Det som min Herre har gett mig är bättre än något ni kan ge mig." Och när barriären hade byggts, erkänner han att allt gjordes med Guds hjälp, inte genom hans egen makt: "Detta är en barmhärtighet från min Herre. Men när den tid som min Herre har bestämt kommer, ska Han göra denna [barriär] jämn med marken. Min Herres löfte kommer alltid att uppfyllas." (Vers 98)

I slutet av suran fastställs att de största förlorarna bland alla skapelser är de som vägrar att tro på Guds uppenbarelser eller att de kommer att möta Honom på Domens dag. Sådana människor kommer inte att ha någon vikt, position eller status, trots att de tror att de gör rätt: "Säg: Ska vi berätta för er vilka som är de största förlorarna i vad de än gör? Det är de vars ansträngningar i detta liv har varit vilseledda, och som ändå tror att det de gör är rätt. Det är de som har valt att inte tro på sin Herres uppenbarelser och förnekar sanningen om att de ska möta Honom. Deras gärningar kommer att vara förgäves. Ingen vikt ska Vi tilldela dem på uppståndelsens dag." (Verser 103-105)

Således ser vi att det centrala temat i hela suran är att rena tron från alla falska koncept, ge sunt resonemang och etablera korrekta värderingar på basis av tron.

Surah Al-Kahf (Nr 18)

Hela suran fokuserar på dessa tre syften, omgång efter omgång. Den börjar med att prisa Gud, som har uppenbarat denna bok för Sin tjänare, vilken tjänar till att ge goda nyheter till de troende och stränga varningar till dem som påstår att Gud har tagit till sig en son. Den klargör tydligt att allt vi finner på jorden är en prydnad som syftar till att testa människorna. Allt detta kommer att försvinna och bli ingenting. Detta följs av berättelsen om de sovande i grottan, som tjänar som ett gott exempel på att göra rätt val och ge tron företräde framför världsliga nöjen och bekvämligheter. De sovande söker tillflykt i grottan för att hålla sin tro intakt.

I det andra stadiet uppmanas profeten att nöja sig med sällskapet av dem som åkallar sin Herre morgon och kväll, och som söker Hans ansikte. Han bör överge dem som försummar att minnas Gud. Berättelsen om de två trädgårdarna och deras ägare visar tydligt hur en troende finner sin styrka i sin tro, medan värdena i denna värld betyder ingenting för honom.

Det tredje stadiet inkluderar flera sammanlänkade scener från Domedagen, liksom en hänvisning till Adam och Satan. Det avslutas med en förklaring av den regel som leder till förstörelse av förtryckare, samtidigt som syndare behandlas med barmhärtighet och får uppskov till deras bestämda tid.

Berättelsen om Moses och den fromme mannen utgör det fjärde stadiet, medan det femte ger en redogörelse för Dhu’l-Qarnayn. Sedan avslutas suran som den började: med att ge goda nyheter till de troende och fler varningar till de icke-troende. Den bekräftar uppenbarelsens faktum och betonar återigen sanningen om Guds enhet utan någon partner.

***